

I hopp om dialog

- Hur använda Dialogpaus i församlingens verksamhet?

D I A L O G P A U S

I hopp om dialog

– Hur använda Dialogpaus i församlingens verksamhet?

Våren 2019 bjöd Helsingfors domkyrkoförsamling (Helsingin Tuomiokirkkoseurakunta) in till samtal enligt Dialogpaus. De diskuterade brännbara ämnen, till exempel nativitet, invandring, skogen och nationella symboler. Man tillämpade Sitras och stiftelsen Dialogpaus diskussionsmetod. Metoden går ut på att lyssna på varandra och diskutera respektfullt. Det finns alltid en person som inbjuder, planerar och leder diskussionen. På sommaren använde man samma metod på konfirmandläger och det fungerade mycket bra.

Stiftelsen [Dialogpaus](#) är grundad av Sitra, Finska Kulturfonden och Svenska kulturfonden. Stiftelsen har utvecklat en metod hur man kan främja dialog. På deras webbplats finns idéer, instruktioner och material på svenska. Inspirerad av de goda erfarenheterna av diskussioner enligt metoden Dialogpaus gav Kyrkostyrelsen ut ett material [Toivoa dialogista- innostava tapa vahvistaa nuorten ääntä kirkossa ja yhteiskunnassa](#)

Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA) har översatt en del av materialet (sidorna 8–13) som fungerar som en handbok för den som vill använda sig av Dialogpaus med konfirmander, ungdomar eller vuxna i församlingen.

Idéer för förberedelser

- Fundera på ett ämne/en fråga som du vill förstå bättre eller lära dig mera om.
- Bestäm vilken synvinkel som du vill fokusera på och fundera på frågor som stöder samtalet.
- Bjud in 6–25 personer (eller en konfirmandgrupp).
- Boka ett lämpligt utrymme.
- Skaffa något smått att äta eller dricka om du ordnar ett skilt diskussionstillfälle.
- Fundera på en intresseväckande introduktion: artikel, nyhet, forskningsresultat, samtidsanalys, kort undervisningspass eller något annat samt hjälpfrågor i anknytning till temat som stöd för diskussionen.
- Led samtalet själv eller kom överens med någon i förväg som fungerar som samtalsledare.
- Placera stolar eller sittdynor i en cirkel. Dela ut papper och penna till deltagarna.
- Samla på insikter och dela med dig till andra.

Verktyg att ha med

- Klocka
- [Spelreglerna för en konstruktiv diskussion](#)
- Ett föremål som visar vem som har ordet
- Ljus, blommor eller något annat som sätts mitt i ringen
- Papper och penna till alla deltagare för att skriva ner tankar och insikter

Spelreglerna för en konstruktiv diskussion

I början går man igenom [spelreglerna för en konstruktiv diskussion](#). Alla i gruppen förbinder sig till reglerna. Det är bra om de finns synliga för alla till exempel utskrivna på några A4:or på golvet i mitten av ringen.

1. Lyssna på andra, avbryt inte och inled inte diskussioner vid sidan om.
2. Delta i det som andra säger och använd vardagligt språk.
3. Berätta om dina egna erfarenheter och dina tankar. En sak åt gången räcker.
4. Fråga om du inte riktigt förstår-
5. Var närvarande och respektera andra. Det vi säger här för vi inte vidare.
6. Fundera i lugn och ro och gör en överblick över vad vi samtalat om. Ge rum för halvfärdighet. Vad lärde jag mig av det gemensamma samtalet? Vilka insikter fick jag?

Hur förverkliga en diskussion enligt Dialogpaus?

Församlingens anställda eller andra ledare kan med hjälp av följande schema leda en Dialogpaus, som varar minst 45 minuter och som längst fyra timmar. Om ni planerar att hålla 45 minuters diskussioner, rekommenderar vi att de ordnas flera gånger. På det sättet blir den här metoden bekant, förtroendet mellan deltagarna förstärks och även de mera tystlåtna kommer lättare till tals.

Det är viktigt att den som leder diskussionen ger utrymme för deltagarna att tala, oberoende om det är konfirmander ungdomar eller vuxna som deltar. Under dialogpaus diskussionen behöver inte ledaren undervisa ungdomarna utan snarare låta deras röst bli hörd.

1. Be deltagarna presentera sig med förnamn. Skapa förtroende. (5–10 minuter)
2. Gå igenom spelreglerna för en konstruktiv diskussion. Förbind er tillsammans att följa dem. (2–5 minuter)
3. Kom i gång med en intresseväckande introduktion till temat. (2–15 minuter)
4. Be deltagarna samtala i par. I det parvisa samtalet har alla möjlighet att komma till tals och diskussionen kommer i gång. (5–10 minuter)
5. Öppna diskussionen med hela gruppen. Be deltagarna ta fram sina egna erfarenheter som kom fram när de diskuterade parvis. Det är viktigt att tala utifrån sin erfarenhet. Använd vid behov hjälpfrågor i anknytning till temat. (25–60 minuter)
6. Ge rum för alla röster. Uppmuntra den som talar mycket att lyssna och den som är försiktig att berätta. Säg att vi får vara av olika åsikt. I slutet av diskussionen behöver vi inte alla tycka lika.

7. Välj utgående från diskussionen ett tema eller någon fråga som ni vill fördjupa er i. (Välj att göra så här om ni har tid. Samtal parvis 5 minuter, beslut om tema 5 minuter, diskussion 25–110 minuter.)
8. Fråga vilka insikter deltagarna fick under diskussionens gång. Be dem skriva ner sina tankar. Lyssna när var och en berättar om en ahaupplevelse de fick. Samla in eller ta foton av insikterna. I skriftskolan kan man skriva rent och hänga upp dem på väggen. Kom ihåg att tacka alla deltagare. (5–25 minuter)

[Här finns fler verktyg för att genomföra Dialogpaus.](#)

En god dialog är belönande – men det kräver att man tränar och praktiserar många gånger. Ge inte upp efter första försöket! I det här materialet finns tips på hur man kan formulera sig när man leder en dialog. Vi har försökt utforma den här handledningen så konkret och lätt användbar som möjligt. Testa frimodigt! Börja med att lära dig några verktyg för diskussionen och utvidga ditt kunnande efter hand. Man behöver inte kunna allt från början. Det viktigaste när man leder en dialog är att man är närvarande i stunden, är lugn och slår an en ton som ger utrymme för deltagarna att komma till tals.

I varje samtal är det viktigt att komma bra i gång, att behandla alla lika under diskussionen och att avsluta samtalet på ett lämpligt sätt. Fundera också på hurudan situationen är som föregår diskussionen. Finns det till exempel spänningar mellan deltagarna, grupperingar och är det risk för att någon kommer att dominera diskussionen? Fundera på förhand hur du tänker göra i olika situationer som kan uppkomma. Förhoppningsvis kan den här handboken vara till hjälp. De förslag på formuleringar som du hittar här kan du omforma så att de passar i din egen mun.

Det som är skrivet med vanlig font är förslag på hur du som ledare kan uttrycka dig. *De uppmaningar som är kursiverade är viktiga och beprövade strategier och idéer som du som ledare kan använda.* En diskussion som räcker 75 minuter är till sitt upplägg likadan som ett 45 minuters samtal, förutom att man hinner med en fördjupningsdel i den längre diskussionen.

Manus för en diskussion

1. Inledning 5 minuter
2. Inledande grej 2–3 minuter
3. Diskussion parvis 5 minuter
4. Gemensam diskussion 25 minuter (Fördjupning 5 minuter) (Fortsatt diskussion 25 minuter om det finns tid)
5. Skriv ner insikterna 2–3 minuter
6. Berätta om insikterna 3 minuter
7. Tack och avslutning 2 minuter

1. Inledning (5 minuter)

Säg till exempel så här:

”I dag ska vi föra en dialogpaus diskussion kring ämnet X. Jag kommer att leda diskussionen.”

”Vi ska i dag tala om våra egna erfarenheter. Vi behöver inte vara av samma åsikt. Vårt mål är att förstå ämnet och varandra bättre. I vår diskussion behöver vi inte komma fram till ett gemensamt beslut eller hitta lösningar på problem. Vi kan samtala i lugn och ro.”

”I det samtalet använder vi oss av Spelreglerna för en konstruktiv diskussion, vi går nu kort igenom dem. Kan vi tillsammans förbinda oss att följa de här reglerna?”

”Jag läser för en kort text. Efter det börjar vi diskutera.”

Till exempel: Läs en kort artikel, ett utdrag ur en forskningsrapport eller titta på en kort video som har med ämnet att göra eller lyssna på en podcast.

2. Inledande grej (2–3 minuter)

Artikel, forskning, nyhet, video, podcast eller något annat material.

3. Diskussion parvis (5 minuter)

Säg till exempel så här:

”Bilda par med någon som sitter bredvid dig. Samtala om vilka tankar som väcktes när ni hörde/såg X. Vilka funderingar har ni kring dagens tema? Berätta för varandra om era egna erfarenheter av ämnet. Var mån om att båda hinner prata. Ni har ungefär 5 minuter på er.”

”Nu kan ni börja samtala... nu är det dags att avsluta.”

4. Gemensam diskussion

Säg till exempel så här:

”Nu skulle det vara trevligt att höra vad ni pratade om. Vem vill börja? ... Hur är det med er andra? Vad pratade ni om? Samma saker eller något annat? Vilka erfarenheter har ni av vårt tema?”

- *De här frågorna kan man ställa flera gånger.*
- *Om det är svårt att få i gång diskussionen kan du fråga direkt av någon i gruppen.*
- *Vid behov kan du själv visa exempel och berätta om en egen erfarenhet som påverkat din syn på temat.*
- *Förbered på förhand några hjälpfrågor om temat. Använd dem vid behov för att föra diskussionen framåt.*
- *Påminn vid behov om spelreglerna för en konstruktiv diskussion. Alla har förbundit sig till att följa dem.*
- *Led samtalet så att deltagarna knyter an till vad som sagts tidigare och be dem tala utifrån egna erfarenheter.*
- *Var mån om att också de som är mera försiktiga får möjlighet att berätta eftersom det annars finns en risk att de aktiva tar all plats.*

Fördjupning (5 minuter – ingår i 75 minuters varianten)

Säg till exempel så här:

”Vi har nu diskuterat och några frågor/teman har särskilt kommit upp: x, y och z. Nu ska vi tillsammans fundera vad vi fokuserar lite närmare på.”

En bra fråga:

- *Berör så många av deltagarna som möjligt.*
- *Är mångfasetterad och innehåller spänningar.*

"Diskutera tillsammans med ett par som sitter mitt emot er kring vilken fråga gruppen ska diskutera. Ni har ca 5 minuter tid på er."

"Vilken fråga anser ni att vi ska fokusera på? Vem vill säga först? Många lyfte fram fråga Y, ska vi välja det?"

Om inte samförstånd uppnås väljer ledaren vilken fråga som ni går vidare med.

Fortsatt diskussion (25 minuter – ingår i 75 minuters varianten)

Säg till exempel så här:

"Vi fortsätter nu diskussionen kring den fråga som vi just valde att fördjupa. Berätta om en egen erfarenhet, en händelse eller en situation som har inverkat på hur du tänker i den här frågan. Vem vill börja? Vilka erfarenheter har ni andra? Vad tänkte ni på när ni hörde om den här upplevelsen?"

- *Du kan vid behov visa exempel. Berätta om en egen erfarenhet som har inverkat på hur du ser på det tema som vi nu diskuterar.*
- *Senast i det här skedet ska du uppmärksamma de personer som ännu inte har sagt någonting. Fråga och säg att du vill höra vad de tänker om det som sagts under diskussionen.*

"Nu har några av er redan berättat om sina erfarenheter eller synpunkter. Ni som ännu inte har sagt något, vad har ni för tankar? Kan till exempel du NN berätta vilka tankar som den här diskussionen har väckt hos dig?"

5. Skriv ner insikterna (2-3 minuter)

Säg till exempel så här:

"Tack för en bra och konstruktiv diskussion! Nu skriver vi ner vilka insikter vi fått av det här samtalet."

"Skriv på ditt papper några insikter eller tankar, som kommit för dig. På det här pappret behöver ni inte skriva era namn. När vi avslutar samlar jag in insikterna och gör sedan en sammanställning till oss."

"Du har papper och penna under stolen. Skriv nu dina egna insikter och tankar. Ni har några minuter tid för det här."

6. Berätta om insikterna (3 minuter)

Säg till exempel så här:

"Kan var och en med en mening eller med ett ord säga vad den här diskussionen gav er? Kan vi börja med dig?"

Välj att börja rundan med en person som troligtvis är villig att dela sitt ord eller sin mening.

7. Tack och avslutning (2 minuter)

Säg till exempel så här:

”Tack ännu till er alla! Nu kan ni ge pappren med insikterna till mig.”

”Hur känns det nu efter diskussionen? Borde den här diskussionen fortsätta någon annanstans? Vems röst borde ännu höras i det här ämnet?”

Arbetsgrupp:

Det här materialet är hämtat från ”Toivoa Dialogista – innostava tapa vahvistaa nuorten ääntä kirkossa ja yhteiskunnassa”.

Arbetsgrupp: Laura Arikka, Taneli Heikka, Marja Heltelä, Jarmo Kokkonen Jari Pulkkinen och Anna-Maija Viljanen-Pihkala

Översättning och bearbetning (maj 2020): Maria Björkgren-Vikström

Länklista:

Dialogpaus: <https://www.dialogpaus.fi/>

Publikationen ”*Toivoa dialogista – innostava tapa vahvistaa nuorten ääntä kirkossa ja yhteiskunnassa*” att ladda ner som pdf på webbplatsen evl.fi/plus:
<https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/dialogisuus>

Spelregler för en konstruktiv diskussion: <https://www.dialogpaus.fi/verktyg/spelreglerna-for-en-konstruktiv-diskussion-2/>

Verktyg för dialogpaus: <https://www.dialogpaus.fi/verktyg/>